

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ТЕСТ

ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАВНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ТЗНПК)

**як блок єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ)
у системі вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти
за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»¹**

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

Kyiv -2020

---

¹ Укладачі: Раков С.А., д.п.н., головний редактор журналу «Тестування і моніторинг в освіті», експерт Програми USAID «Нове правосуддя», Терещенко В.М., к.ф.н., доцент, начальник відділу досліджень та аналітики УЦОЯО.

ЗМІСТ

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ЗНО) В СИСТЕМІ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ НА МАГІСТЕРСЬКІ ПРОГРАМИ: СУСПІЛЬНИЙ ЗАПИТ НА ПРОЗОРИСТЬ, ОБ'ЄКТИВНІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ	5
ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ ДО ЗВО В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЗНО: ІСТОРІЯ ПИТАННЯ	6
Етап 1. 2008–2019 рр.: ЗНО в системі вступу до ЗВО на бакалаврські програми: позитивний ефект, цінний досвід.....	6
Етап 2. 2016 р.: ЗНО в системі вступу до ЗВО на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» як експеримент.....	6
Етап 3. 2017 р.: ЗНО в системі вступу на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» – на шляху від локального експерименту до реалізації на загальнодержавному рівні	7
Етап 4. 2018 р.: поширення організаційно-технологічних процесів ЗНО для проведення вступного випробування на правничі магістерські програми на спеціальність 293 «Міжнародне право»	9
Етап 5. 2019–2020 рр.: стабілізація системи вступних випробувань на правничі магістерські програми за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»	10
ТЗНПК У СТРУКТУРІ ЄФВВ НА МАГІСТЕРСЬКІ ПРОГРАМИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ 081 «ПРАВО» ТА 293 «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО».....	12
Підготовка ТЗНПК у межах експерименту 2016 р.	12
Приклади тестових завдань ТЗНПК (за результатами операційного тестування (основна сесія) у 2016 р.)	13
Секція 1. Критичне мислення.....	13
Секція 2. Аналітичне мислення	14
Секція 2. Логічне мислення.....	15
Переваги впровадження ТЗНПК у систему відбору вступників на навчання за магістерськими програмами правничого спрямування	16
Упровадження ТЗНПК сприяє підвищенню якості системи відбору вступників на магістерські програми правничого спрямування	16
Упровадження ТЗНПК створює кумулятивний ефект при відборі вступників ..	16
Упровадження ТЗНПК сприяє становленню компетентнісної парадигми в системі правничої освіти	16
Концептуальні засади ТЗНПК: ключові компетентності суспільства сталого розвитку > загальна навчальна компетентність > загальна навчальна правнича компетентність	17

Характеристики ТЗНПК як інструмента вимірювання рівня сформованості ЗНПК .	18
Секція 1. Критичне мислення.....	21
Секція 2. Аналітичне мислення	21
Секція 3. Логічне мислення.....	22
Характеристики тестових завдань ТЗНПК та їхнє оцінювання	22
Психометричні характеристики ТЗНПК.....	22
СЕКРЕТИ УСПІХУ, АБО ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО СКЛАДАННЯ ТЗНПК.....	23
Поради щодо роботи з тестовими завданнями різних секцій ТЗНПК	24
Секція 1. Критичне мислення.....	24
Секція 2. Аналітичне мислення	24
Секція 3. Логічне мислення.....	25
Рекомендації щодо роботи з тестовим зошитом і бланком відповідей	25
КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	26
Нормативні акти (історія питання)	26
Нормативні акти (актуальні на 2020 р.).....	27
Навчально-довідкові джерела	28
Реформування системи відбору до ЗВО	28
Тести здібностей в системі професійного відбору	28
Тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК)	29
Тести здібностей (загальних компетентностей): зарубіжний досвід	29
Тест здібностей для вступу на правничі спеціальності.....	30
Тест загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК)	30
Сайти інституцій, задіяних до впровадження реформи вступу до магістратури.....	30
Додатки.....	32
Зразок інструкції (титульного аркуша тестового зошита) до ТЗНПК.....	32
Зразок інструкцій до окремих секцій ТЗНПК	33

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

ПОГЛЯДИ АВТОРІВ, ВИСЛОВЛЕНІ У ЦІЙ ПУБЛІКАЦІЇ, НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО ВІДОБРАЖАЮТЬ ОФІЦІЙНУ ПОЗИЦІЮ АГЕНТСТВА США З МІЖНАРОДНОГО РОЗВИТКУ (USAID) АБО УРЯДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ.

Шановні вступники!

У сучасному світі **інформація вважається найбільш цінним товаром**. Особливо ж зростає цінність цього товару, коли йдеться про те, що саме від рівня поінформованості значною мірою може залежати те, чи вдасться вам у перспективі стати студентом омріяного престижного закладу вищої освіти, щоб здобути ступінь магістра за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право».

Саме з огляду на це й було підготовлено ці інформаційні матеріали, що стосуються нового тесту для вітчизняної системи відбору студентів на навчання в магістратурі за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право», а саме **тесту загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК)**, як блоку єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ).

Цей буклет допоможе вам знайти для себе **відповіді на такі питання:**

- ⊕ У чому переваги технології зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) за відбору претендентів на магістерські програми?
- ⊕ Як ідея про доцільність застосування організаційно-технологічних процесів забезпечення ЗНО під час вступних випробувань на магістерські програми за правничими спеціальностями втілювалася в життя?
- ⊕ Якими нормативно-правовими актами регламентується проведення вступних випробувань на магістерські програми за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у 2019 р.?
- ⊕ Із яких елементів складається єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ) для вступу на магістерські програми за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у 2019 р.?
- ⊕ Як створювався ТЗНПК як елемент ЄФВВ на магістерські програми за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»?
- ⊕ Які засадничі документи визначають характеристики ТЗНПК?
- ⊕ Що таке загальна навчальна правнича компетентність та яке її співвідношення із загальною навчальною компетентністю?
- ⊕ Які основні характеристики ТЗНПК?
- ⊕ Чи можна підготуватися до виконання ТЗНПК?
- ⊕ Які стратегії будуть корисні при виконанні тестових завдань ТЗНПК?
- ⊕ Де можна знайти більше інформації про ТЗНПК?

Сподіваємося, що надана нижче інформація допоможе вам краще підготуватися до складання ТЗНПК як блоку ЄФВВ на магістерські програми спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» загалом і таким чином **реалізувати свою мрію – вступити до магістратури й здобути магістерський ступінь з права або міжнародного права в найкращому виші нашої країни.**

Бажаємо успіхів!

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ЗНО) В СИСТЕМІ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ НА МАГІСТЕРСЬКІ ПРОГРАМИ: СУСПІЛЬНИЙ ЗАПИТ НА ПРОЗОРИСТЬ, ОБ'ЄКТИВНІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Як відомо, до останнього часу типовою практикою відбору студентів на магістерські програми в нашій країні були вступні випробування, що організують і проводять самі заклади вищої освіти (ЗВО). Програми вступних випробувань, процедури проведення випробувань, інструменти відбору (тести, творчі завдання, співбесіди та ін.), критерії оцінювання й інтерпретації результатів визначаються кожним вишем самостійно. Такий підхід, поза всяким сумнівом, відповідає принципу автономії ЗВО, визначеному Законом «Про вищу освіту»², й узгоджується з доволі поширеною у світі практикою відбору студентів на навчання за магістерськими програмами³, однак гостро ставить низку проблем, які не можна ефективно розв'язати за чинності типової практики системи вступу на магістерські програми, а саме:

- забезпечення рівності доступу до магістерської програми претендентів, які закінчили різні (спеціалізовані й неспеціалізовані) бакалаврські програми;
- забезпечення рівності доступу до магістерської програми, яку пропонує певний ЗВО, тих претендентів, які закінчили цей самий ЗВО, і тих, які закінчили якісь інші ЗВО;
- дотримання принципу прозорості відбору претендентів для навчання в магістратурі;
- дотримання принципу доброчесності за відбору на напрями підготовки, де є високий рівень конкуренції для навчання за державним замовленням (право, міжнародне право, медицина, економіка тощо);
- забезпечення якості відбору з метою раціонального використання бюджетних коштів для підготовки майбутніх фахівців тощо.

У наявності означених проблем переконують дані соціологічних опитувань⁴, які засвідчують, що в Україні значний відсоток громадян вважає, що доступ до вищої освіти не рівний, що при вступі до магістратури, під час якого не використовуються процедури зовнішнього незалежного оцінювання (на зразок ЄВІ, ЄФВВ), спостерігається високий ступінь корупції тощо.

Ризики, що виникають унаслідок невирішеності цих проблем, занадто значні з багатьох оглядів, що й зумовило запровадження **у 2016 році** системи вступних випробувань на окремі магістерські програми, зокрема на програми правничого спрямування, яка ґрунтується на організаційно-технологічних процесах ЗНО.

Чому саме ЗНО? Тому що саме ЗНО в Україні на рівні вступних випробувань на бакалаврські програми підтвердило свою дієвість й здобулося на широке громадське визнання як прозора й заснована на принципах справедливості й рівності організаційно-технологічна процедура.

---

² Ст. 1 Закону визначає, що автономія закладу вищої освіти – це самостійність, незалежність і відповідальність ЗВО в прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору й розстановки кадрів у межах, установлених цим Законом (див.: Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України / ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>).

³ Див. наприклад, критерії відбору до правничої школи Гарварду (режим доступу: <http://hls.harvard.edu/dept/jdadmissions/apply-to-harvard-law-school/>).

⁴ Вища освіта в умовах реформи: зміни громадської думки: [загальнонаціональне соціологічне опитування «Освіта в Україні» з проблем стану освіти, корупції в освіті та ставлення громадян до ЗНО] [Електронний ресурс] / Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва; «Юкрейніан соціолоджі сервіс». – Режим доступу : <http://dif.org.ua/uploads/pdf/64616272458b95d7338ed11.33128713.pdf>.

ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ ДО ЗВО В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЗНО: ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Етап 1. 2008–2019 рр.: ЗНО в системі вступу до ЗВО на бакалаврські програми: позитивний ефект, цінний досвід

За оцінками громадянського суспільства й фахівців, запровадження у 2008 році ЗНО при вступі на бакалаврські програми стало найуспішнішою реформою в системі освіти за роки незалежності України. Завдяки цій реформі вступ до ЗВО став незрівнянно якіснішим за різними параметрами: ефективності, прозорості, справедливості, громадського сприйняття. Про це свідчать дослідження прогностичної валідності, справедливості системи ЗНО, а також дані соціологічних опитувань⁵. Важливим результатом запровадження ЗНО при вступі на бакалаврські програми стало, зокрема, подолання корупції й утвердження меритократичних принципів, які забезпечують рівний доступ до вищої освіти всім категоріям вступників відповідно до рівня їхньої підготовленості.

Етап 2. 2016 р.: ЗНО в системі вступу до ЗВО на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» як експеримент

У 2016 р. 22 ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю 081 «Право», виступили з ініціативою провести експеримент із метою апробації технологій ЗНО для проведення вступних випробувань на магістерські програми. Цю ініціативу було підтримано на рівні Кабінету Міністрів України⁶ й Міністерства освіти і науки України⁷ та реалізовано за участі дев'яти університетів і за фінансової, технічної й кадрової підтримки Програми USAID «Справедливе правосуддя» (зараз – Програма «Нове правосуддя») та Координатора проєктів ОБСЄ в Україні.

За результатами експерименту як профільне міністерство, ЗВО-учасники, так і вступники проведення вступних випробувань на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» із використанням організаційно-технологічних процесів забезпечення ЗНО визнали ефективним.

---

⁵ Дослідження якості конкурсного відбору студентів ВНЗ за результатами ЗНО: аналітичні матеріали / за ред. Ковтунця В. В. і Ракова С. А.). – К.: Нора-друк, 2015. – 158 с. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/yakist_vidboru_studentiv_za_ZNO_Kovtunec-Rakova_2015_160p.pdf.

⁶ Про проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс]: розпорядження № 121-р від 27.01.2016 / Кабінет Міністрів України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/121-2016-%D1%80>.

⁷ Щодо проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс]: наказ № 409 від 08.04.2016 / МОН України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0409729-16/paran14#n14>.

Етап 3. 2017 р.: ЗНО в системі вступу на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» – на шляху від локального експерименту до реалізації на загальнодержавному рівні

Відповідно до результатів експерименту 2016 р., МОНУ було прийняте рішення про проведення у 2017 р. вступних випробувань на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення ЗНО на загальнодержавному рівні. Це було закріплено в «Умовах прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2107 році»⁸.

«Положенням про проведення єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» в 2017 році»⁹ було визначено порядок проведення вступних іспитів у форматі ЗНО на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право». Зокрема цим документом було встановлено, що **єдине фахове вступне випробування** передбачає виконання екзаменаційної роботи (тесту), що містить три блоки тестових завдань:

- **перший блок** – тест загальних навчальних правничих компетентностей (ТЗНПК), що передбачає вимірювання рівня сформованості таких компетентностей, як аналітичне мислення, критичне мислення та логічне мислення;
- **другий блок** – предметний тест із права, що передбачає вимірювання рівня обізнаності в таких галузях, як конституційне, адміністративне, цивільне, цивільне процесуальне, кримінальне, кримінальне процесуальне право;
- **третій блок** – тест з іноземної мови (англійської, або німецької, або французької), що передбачає вимірювання рівня володіння іноземною мовою, зокрема в професійно орієнтованому вимірі.

Тестові завдання першого та другого блоків уклалися відповідно до «Програми вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання»¹⁰. Тестові завдання третього блоку уклалися відповідно до «Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов (англійська, іспанська, німецька, французька) для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти»¹¹.

⁸ Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році [Електронний ресурс]: наказ № 1236 від 13.10.2016 / МОН України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1515-16/page>.

⁹ Про затвердження Положення про проведення єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» в 2017 році [Електронний ресурс]: наказ № 579 від 11.04.2017 / МОН України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0575-17>.

¹⁰ Щодо проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс]: наказ № 409 від 08.04.2016 / МОН України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0409729-16/paran14#n14>.

¹¹ Про програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]: наказ № 1121 від 01.10.2014 / МОНУ. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v1121729-14/paran7#n7>.

За підсумками проведення вступних випробувань із використанням організаційно-технологічних процесів ЗНО у 2017 р. було підготовлено звіт, що показав наявність низки проблем у галузі правничої освіти України, а також напрями потенційного поступу інструментів вступних випробувань¹².

ЩОДО ЯКОСТІ БЛОКІВ ЄФВВ У 2017 РОЦІ:

1. Використані в ЄФВВ тестові запитання загалом є якісними, забезпечують належний рівень дискримінації і не спонукають до вгадування відповіді. Психометричних ознак втручання в тестування чи його результати не виявлено.
2. Результати блоків «Право» і «Іноземна мова» є надійними. Блок «Право» виявився збалансованим і відповідає потребам конкурсів у ЗВО з різними рівнями прохідного бала. Блок ТЗНПК добре виконує функцію диференціації вступників з підвищеним рівнем навчальних компетенцій і надійно диференціює вступників середнього рівня. Блок «Іноземна мова» виявився розрахованим переважно на сильну аудиторію.
3. На основі порівняння об'єктивних показників доведено, що низькі тестові бали вступників з блоків «Іноземна мова» і «Право» є відображенням, у першу чергу, низького рівня компетенцій вступників, а не високого рівня складності запитань в цих блоках ЄФВВ. Стан вивчення іноземних мов у правничих школах є критично низьким. Бакалаври, що вивчали німецьку і французьку мови, в середньому мають трохи вищий рівень володіння мовою, ніж ті, хто вивчав англійську мову.
4. Рекомендовано підвищити мінімальний рівень вимог (рівень порогових балів) і категорично утриматися від встановлення порогового бала на рівні, близькому до порогу сліпого вгадування.
5. Необхідно забезпечувати максимально точний екзаменаційний результат у всьому діапазоні балів для проведення конкурсів із вкрай широким діапазоном вимог (прохідних балів) різних правничих шкіл. Для цього рекомендовано:
  - підвищити кількість тестових запитань у всіх блоках: до не менше 100 у блоці «Право» і не менше 50-60 у блоках ТЗНПК і «Іноземна мова»;
  - переглянути принципи укладення блоків «Іноземна мова» і ТЗНПК, забезпечивши присутність в них достатньої кількості запитань, розрахованих на розрізнення слабо підготованих вступників.

Стан юридичної освіти в Україні. Аналітичне дослідження за результатами освітніх вимірювань / Мудрук С. О., експерт Координатора проектів ОБСЄ в Україні, президент Міжнародної з ромадської організації «Універсальна екзаменаційна мережа». К.: Vaite, 2018. С. 161–162. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/03/30/LegalEducationReport-FINAL.pdf>

¹² **Примітка.** Частина рекомендацій цього Звіту була врахована у 2018 році, зокрема збільшено кількість тестових завдань у тесті з права, а також певною мірою знижено складність тестових завдань із ТЗНПК та іноземних мов із метою більш якісної диференціації різних за компетентністю вступників (про це див.: Аналітичне дослідження результатів вступних випробувань на здобуття ступеня магістра за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у 2018 році (на виконання протоколу апаратної наради Міністерства освіти і науки України від 23.07.2018 No 27). / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2018. С. 151-152. URL : http://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/Zvit_pravnycha-magistratura_2018.pdf).

Етап 4. 2018 р.: поширення організаційно-технологічних процесів ЗНО для проведення вступного випробування на правничі магістерські програми на спеціальність 293 «Міжнародне право»

У 2018 р. практику проведення вступних іспитів на магістерські програми у формі ЗНО було розширено на більш широке коло спеціальностей. Проведення цих вступних випробувань регламентувалося «Порядком організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти в 2018 році», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 22 березня 2018 року № 270¹³. Згідно із цим документом, вступне випробування у формі ЗНО на спеціальності 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» мало два складники:

- *єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ), яке складається з двох блоків:*
  - ТЗНПК
  - Право
- *єдиний вступний іспит (ЄВІ) з іноземної мови (англійської, або німецької, або французької, або іспанської).*

Таким чином, у 2018 р. випускник ЗВО, який виявив бажання навчатися на магістерській програмі за спеціальностями 081 «Право» або 293 «Міжнародне право», мав успішно скласти ЄФВВ, що проводилося з використанням організаційно-технологічних процесів забезпечення ЗНО.

Аналітичне дослідження перебігу вступних випробувань до правничої магістратури у 2017 та 2018 роках, які здійснювались з використанням організаційно-технологічних процесів ЗНО, дає підстави констатувати, що запропонований механізм вступу до правничої магістратури загалом забезпечує відбір вступників за мінімально необхідним рівнем компетентностей, потрібних для подальшого навчання у ЗВО, і загалом сприяє підвищенню якості підготовки висококваліфікованих фахівців за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право».

Аналітичне дослідження результатів вступних випробувань на здобуття ступеня магістра за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у 2018 році (на виконання протоколу апаратної наради Міністерства освіти і науки України від 23.07.2018 № 27). / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2018. С. 151-152.

URL : http://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/Zvit_pravnycha-magistratura_2018.pdf

¹³ Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти в 2018 році [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/nakaz-pro-zatverdzhennya-deyakih-normativno-pravovih-aktiv-z-pitan-organizaciyi-ta-provedennya-vstupnih-viprobuvan-dlya-vstupu-na-drugij-magisterskij-riven-vishoyi-osviti-v-2018-roci>.

Етап 5. 2019–2020 рр.: стабілізація системи вступних випробувань на правничі магістерські програми за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»

Позитивний досвід попередніх трьох років (2016–2019 рр.) щодо впровадження організаційно-технологічних процедур ЗНО в систему вступних випробувань на магістерські програми правничого спрямування зумовив те, що у 2020 р. відбір вступників до магістратури за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» проводиться за процедурами ЗНО. Це закріплено *Порядком організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти*¹⁴.

Цим документом зокрема визначено, що вступними випробуваннями для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти є дві форми – ЄФВВ та ЄВІ:

ЄФВВ – форма вступного випробування з права та загальних навчальних правничих компетентностей для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання **для вступників за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»**;

ЄВІ – форма вступного випробування з іноземної (англійської, або німецької, або французької, або іспанської) мови для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступників за Переліком спеціальностей для вступників, за якими проводиться єдиний вступний іспит, що визначається Умовами прийому для здобуття вищої освіти¹⁵.

Загальна структура вступного випробування для вступників до магістратури за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» наведена на рисунку нижче із зазначенням інформації про чинні на 2020 р. програми відповідних частин вступних випробувань на основі організаційно-технологічних процедур ЗНО.

¹⁴ Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 05.04.2019 № 441; зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26.04.2019 за № 446/33417. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-poryadku-organizaciyi-ta-provedennya-vstupnih-viprobuvan-441>

¹⁵ Умови прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.12.2019 №1192/34163. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/RE34163?an=1>

**ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ
для вступників за спеціальностями
081 «Право» та 293 «Міжнародне право»**

ЄФВВ

ЄВІ

ТЗНПК

Право

**Іноземна
мова**

Програма:
[https://testportal.gov.ua/wp-
content/uploads/2019/03/
nmo-409.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/nmo-409.pdf)

Програма:
[https://testportal.gov.ua/wp-
content/uploads/2020/02/
Nakaz-MON-
152_07.02.2020.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Nakaz-MON-152_07.02.2020.pdf)

Програма:
[https://testportal.gov.ua/wp-
content/uploads/2019/03/
nakaz-MON-vid-
28.03.2019-411.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/nakaz-MON-vid-28.03.2019-411.pdf)

**Концепція, програма, специфікація ТЗНПК
у 2020 році залишилися незмінними –
тими ж, що використовувалися у 2019 р.**

ТЗНПК У СТРУКТУРІ ЄФВВ НА МАГІСТЕРСЬКІ ПРОГРАМИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ 081 «ПРАВО» ТА 293 «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

Підготовка ТЗНПК у межах експерименту 2016 р.

Для науково-методичного й технологічного обґрунтування тестування на основі ТЗНПК, розробки документації й зразків ТЗНПК у 2016 р. було створено робочу групу зі складу фахівців, які у 2009–2011 рр. розробляли тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК) та проводили експеримент із його використання при вступі на бакалаврські програми¹⁶. Ці фахівці були залучені до експерименту за підтримки Проекту USAID «Справедливе правосуддя» (нині – Програма «Нове правосуддя»).

У процесі підготовки й проведення експерименту з проведення вступних випробувань під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення ЗНО з 1 січня 2016 року по 1 серпня 2016 р. було реалізовано комплекс робіт, спрямованих на розробку й подальше використання ТЗНПК як одного з тестів ЄФВВ на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право».

На підготовчому етапі експерименту фахівцями робочої групи було: розроблено концепцію, програму, специфікацію ТЗНПК, а також класифікатори складності тестових завдань і когнітивних рівнів; підготовлено апробаційний варіант ТЗНПК і супровідну документацію для проведення апробації ТЗНПК (інструкція для проктора, кодифікатор робіт, протокол апробації тощо); проведено апробацію ТЗНПК на вибірці випускників бакалаврських програм ЗВО-учасників експерименту; проведено аналітичне дослідження результатів апробації, за результатами якої було скореговано специфікацію ТЗНПК; підготовлено демонстраційний варіант тесту, який було оприлюднено разом із ключами (правильними відповідями) й обґрунтуваннями правильних відповідей на сайті МОНУ і сайтах університетів, які взяли участь в експерименті; підготовлено два варіанти операційних тестів ТЗНПК, а також ключі до них і обґрунтування правильних відповідей.

На основному етапі експерименту було: проведено операційні тестування за ТЗНПК – основну сесію й додаткову (для вступників, які з поважних причин не змогли взяти участь в основній сесії); опрацьовано результати операційних тестувань за ТЗНПК і проведено апеляційні засідання; проведено психометричні дослідження результатів операційного тестування (основна сесія).

Нижче наведено приклади завдань різних секцій ТЗНПК і їхні психометричні паспорти (за результатами операційного тестування (основна сесія) у 2016 р.)¹⁷.

¹⁶ Концепція тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2009. — № 9. — С. 5—28; Тест загальної навчальної компетентності // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 7. — С. 7—39; Упровадження тесту загальної навчальної компетентності в системі ЗНО абітурієнтів ВНЗ // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 10. — С. 2—48.

¹⁷ Більш детально з результатами експерименту можна ознайомитися за посиланням: Експеримент із проведення вступних випробувань для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання (результати виконання ТЗНПК (тесту загальної навчальної правничої компетентності) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 7-8. — С. 29—84.

Приклади тестових завдань ТЗНПК (за результатами операційного тестування (основна сесія) у 2016 р.)¹⁸

Секція 1. Критичне мислення

СЕКЦІЯ 1
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ
Кількість завдань – 12
Час виконання – 20 хвилин

Завдання 1–12 стосуються текстів. Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які Ви, можливо, знаєте з інших джерел. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в бланку А згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери абзаців)
і виконайте завдання 1–6.

(1) Мовне питання в новій Україні, схоже, втратило актуальність, і досвідчені західні політологи констатують наявний status quo – реальний безконфліктний білінгвізм.

(5) Перше: будь-яка мова – це пов'язана з певною історичною традицією сума текстів, які були нею вимовлені, культурно артикульовані; це концентрований досвід поколінь, це

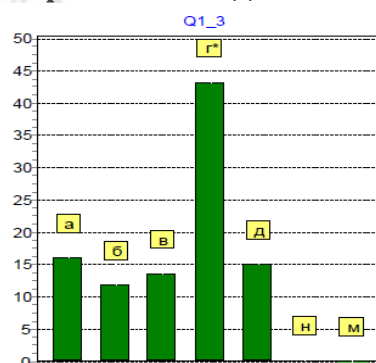
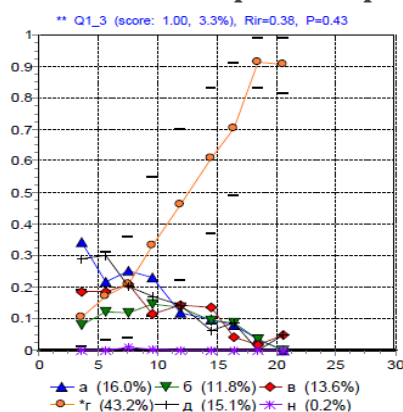
Завдання 3. (одне з шести завдань тесту до цього тексту).

Збереження до сьогодні питанням про можливість українців користуватися рідною мовою своєї гостроти свідчить про

- А захищеність у країні природних прав україномовних громадян.
- Б неухильне дотримання вимог елементарної справедливості.
- В сформованість у суспільстві належного ставлення до титульної нації.
- Г уразливість права україномовних українців бути собою.
- Д надійний ступінь захищеності українського суверенітету.

Правильний варіант відповіді – Г.

Психометричні характеристики завдання 3

Q1_3 data table

Вар	Кол-во	%%	Ср.балл	Ст.отк	Корр
а	258	16.00	9.65	3.27	-0.19
б	191	11.85	10.72	3.13	-0.05
в	220	13.65	10.32	3.28	-0.10
г*	696	43.18	12.82	3.49	0.38
д	244	15.14	9.61	3.27	0.00
н	3	0.19	7.67	1.15	-0.04
м	0	-	-	-	-

¹⁸ Усі тестові матеріали, що були використані в попередні роки проведення ТЗНПК, можна знайти за покликанням: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/>

Секція 2. Аналітичне мислення

СЕКЦІЯ 2

АНАЛІТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 13–21 стосуються ситуацій і наборів умов до них. Для виконання деяких завдань корисно використовувати графіки, діаграми тощо. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте опис ситуації та умов до неї й виконайте завдання 13–15.

Ситуація № 1

Режисер одного з українських талант-шоу планує програму виступів шести учасників, а саме гумориста, жонглера, ілюзійніста, піаніста, співака й танцівника. Він має вибудувати програму з огляду на такі умови:

- 1) гуморист не може виступати останнім і повинен виступати відразу після ілюзійніста;
- 2) піаніст не може виступати ані безпосередньо перед виступом співака, ані відразу після цього;
- 3) ілюзійніст має виступати після жонглера;
- 4) танцівник повинен відкривати шоу.

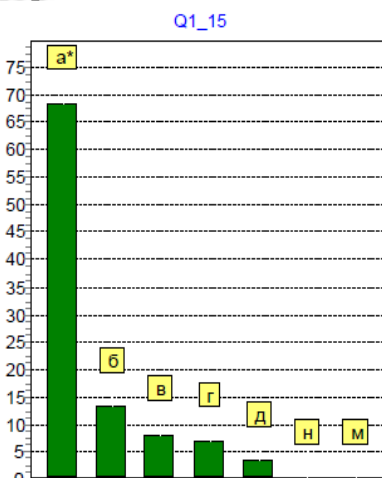
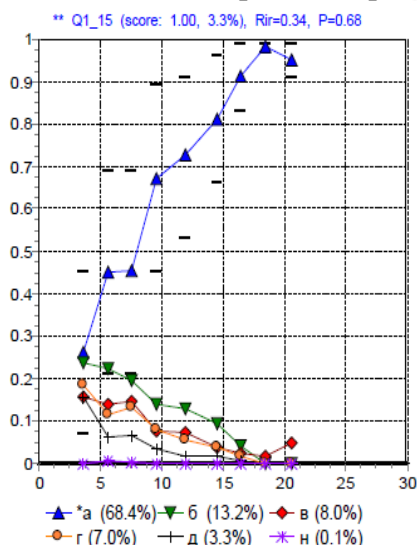
Завдання 15. (одне з трьох завдань тесту до наведеної ситуації №1)

У якому рядку вказані артисти, кожен із яких може виступати останнім у програмі?

- А піаніст і співак
- Б піаніст та ілюзійніст
- В піаніст і жонглер
- Г піаніст і гуморист
- Д піаніст і танцівник

Правильний варіант відповіді – А.

Психометричні характеристики завдання 15.

Q1_15 data table

Вар	Кол-во	%%	Ср.балл	Ст.отк	Корр
a*	1102	68.36	12.06	3.53	0.34
б	213	13.21	9.70	3.14	-0.16
в	129	8.00	9.46	3.30	-0.14
г	113	7.01	9.27	3.09	-0.15
д	53	3.29	8.75	3.41	0.00
и	2	0.12	7.00	1.41	-0.04
м	0	-	-	-	-

Секція 2. Логічне мислення

СЕКЦІЯ 3

ЛОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 22–30 стосуються міркувань, викладених у мікротекстах. Для виконання завдань варто виходити з позиції здорового глузду, спираючись лише на інформацію, подану в мікротекстах. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких ОДИН правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в бланку А згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А. Не погіршуйте власноручно свого результату
неправильною формою запису відповідей

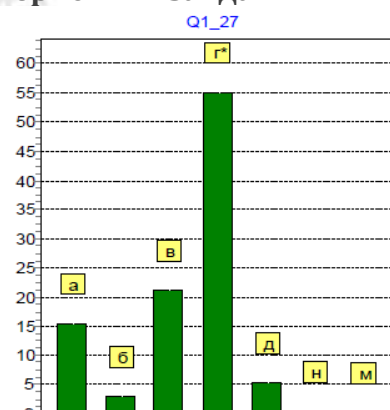
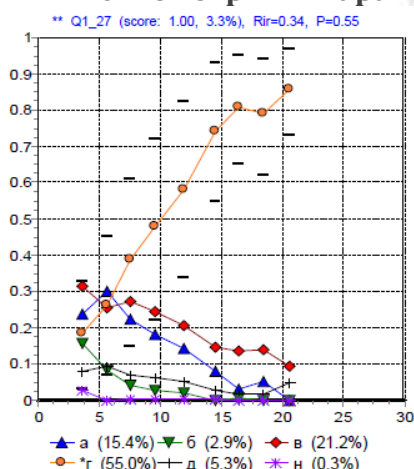
Завдання 27. Нейробіолог: Здатність запам'ятовувати й здатність забувати є двома комплементарними властивостями людського мозку, важливою функцією якого є забезпечення адаптації людини до змін у навколишньому середовищі з метою виживання індивіда. При цьому обидві здатності є значущими.

Яке судження, якщо воно істинне, найкраще підтверджує думку *нейробіолога*?

- А** Діти краще виконують творчі завдання, ніж дорослі: дитина у віці до 10 років може навчитися вільно спілкуватися кількома мовами, а для дорослих вивчення навіть однієї іноземної мови пов'язане в більшості випадків із неподоланими труднощами.
- Б** Обсяг пам'яті людини дозволяє запам'ятати всі дані, якими оперують сучасні пошукові інформаційні системи типу Google.
- В** Мозок дорослих перевантажений пам'яттю пережитого, що заважає критично сприймати нове, тому він намагається підлаштовувати нове під накопичені раніше стереотипи, що призводить до слабоумства, яким страждає 90 % людей у похилому віці.
- Г** Мислення творчих людей системне: вони критично опрацьовують усю доступну їм інформацію, розвиваючи й удосконалюючи світогляд, при цьому не важлива інформація витісняється з пам'яті.
- Д** Зниження мозкової активності може бути спричинене гіподинамією: як показали дослідження, знерухомлення пацієнтів на чотири години призводить до зниження їхнього мозкового тонусу й сповільнення реакцій тварин на наступні чотири доби.

Правильний варіант відповіді – Г.

Психометричні характеристики завдання 27.

Q1_27 data table

Вар	Кол-во	%	Ср.балл	Ст.отк	Корр
а	248	15.38	9.58	3.16	-0.19
б	46	2.85	7.93	3.11	-0.16
в	341	21.15	10.38	3.42	-0.12
г*	887	55.02	12.33	3.48	0.34
д	85	5.27	9.80	3.28	0.00
н	5	0.31	9.20	4.49	-0.03
м	0	-	-	-	-

Переваги впровадження ТЗНПК у систему відбору вступників на навчання за магістерськими програмами правничого спрямування

Дані експерименту 2016 р. дали підстави для низки висновків щодо переваг, які дає впровадження ТЗНПК у систему відбору вступників на навчання за магістерськими програмами правничого спрямування.

Упровадження ТЗНПК сприяє підвищенню якості системи відбору вступників на магістерські програми правничого спрямування

ЄФВВ, одним із блоків якого є ТЗНПК, дає можливість підвищити якість системи відбору вступників за критеріями:

- ▶ **ефективності:** ТЗНПК у комплексі з предметними тестами з права й іноземної мови забезпечує ЗВО більш повною інформацією про вступника для прогнозу його успішності в навчанні, а отже, дає можливість підвищити прогностичну валідність добору студентів;
- ▶ **справедливості:** ТЗНПК, на відміну від предметних тестів, вимірює особистісні характеристики, які формуються в результаті всіх видів навчальної й соціальної активності особи в житті, а отже, частково нівелює фактори профілю, місця й року здобуття попередньої освіти, соціального стану родини тощо;
- ▶ **об'єктивності:** ТЗНПК, як і предметні тести з права й іноземної мови, є стандартизованим тестом, що проводиться на основі використання технологій ЗНО, завдяки чому мінімізуються ризики суб'єктивізму в оцінюванні вступників.

Упровадження ТЗНПК створює кумулятивний ефект при відборі вступників

Предметні тести з права й іноземної мови дають можливість оцінити вступників за рівнем опанування змісту навчальних предметів, а ТЗНПК – за рівнем сформованості здатності успішно навчатися за магістерською програмою з права як програмою підвищеної науково-теоретичної складності. Предметний тест з права і ТЗНПК системно відбивають потенціал вступника успішно навчатися, а в перспективі – професійно реалізуватися в галузі юриспруденції.

Упровадження ТЗНПК сприяє становленню компетентнісної парадигми в системі правничої освіти

Галузь права є динамічною системою, що відгукується на всі зміни в суспільстві й державі. Відповідно юридична освіта має в першу чергу формувати в студентів, які здобувають магістерський ступінь із права, комплекс стійких компетентностей, серед яких і ЗНПК, задля того щоб випускник магістратури міг у майбутній професійній діяльності бути здатним самостійно підвищувати рівень своєї фахової й загальної культури. Така стратегія загалом відповідає запитам сьогодення, актуальним для України, коли мають бути симбіотично поєднані формальна й неформальна освіти¹⁹.

---

¹⁹ Новітні тенденції розвитку вищої освіти та освіти протягом життя: перспективи для України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/15122016-787ee.pdf>.

Концептуальні засади ТЗНПК: ключові компетентності суспільства сталого розвитку > загальна навчальна компетентність > загальна навчальна правнича компетентність

Теоретичними засадами, які лягли в основу концепції ТЗНПК, є:

- теорія соціального конструктивізму (Л. Виготський);
- двофакторна теорія інтелекту (Р. Кеттелл);
- триадна теорія інтелекту (Р. Штернберг);
- теорія множинного інтелекту (Г. Гарднер).

Відповідно до цього вихідним є положення про те, що загальні навчальні компетентності (ЗНК) та їх професійно спеціалізований різновид – загальна навчальна правнича компетентність (ЗНПК) не можуть бути виміряні безпосередньо. Для їх вимірювання необхідні спеціальні інструменти, застосування яких може дати опосередковану інформацію, інтерпретація якої й слугуватиме підставою для тих чи тих висновків про рівень сформованості в особі ЗНК чи ЗНПК.

ЗНК – це особистісна характеристика, якої особа набуває в результаті діяльності впродовж життя й навчання (формального й неформального) і яка визначає її спроможність набувати й удосконалювати індивідуальну систему знань, умінь, навичок і цінностей, застосовувати її для вирішення особистісно й суспільно значущих проблем відповідно до загальноприйнятої системи цінностей в умовах життя в суспільстві сталого розвитку.

ЗНПК – це модифікований специфікою змісту навчання й професійної діяльності в правничій галузі різновид загальної навчальної компетентності (ЗНК), який має багатовимірну структуру, де ключовими є такі компетентнісні виміри, як **уміння мислити критично, аналітично й логічно**.

Виокремлення в ЗНПК трьох компонентів пов'язане з тим, що саме вони найбільшою мірою корелюють із важливими особливостями навчальної й професійної діяльності, пов'язаної з юриспруденцією:

- ⊕ *критичне мислення* визначає здатність особи осмислювати великі обсяги інформації, поданої в різних формах, структурувати її й робити з неї логічні висновки, порівнювати зміст різних джерел інформації, знаходити в них спільні елементи, аналогії й розбіжності тощо;
- ⊕ *аналітичне мислення* визначає здатність особи будувати формальні моделі реальних життєвих ситуацій і вміти досліджувати їх на основі дедуктивних міркувань;
- ⊕ *логічне мислення* визначає здатність особи аналізувати судження, міркування, аргументації, знаходити в них вади, визначати, як додаткова інформація може посилювати або послаблювати аргументацію на основі індуктивних і дедуктивних міркувань тощо.

ЗНПК, як і ЗНК, корелює із системою ключових компетентностей суспільства сталого розвитку, визначених Організацією економічного співробітництва й розвитку²⁰ й покладених в основу стратегій удосконалення національних систем освіти на компетентнісних засадах, програм міжнародних досліджень якості освіти.

Таким чином, **ТЗНПК** становить собою тестовий інструмент, що призначений для диференціації учасників тестування за рівнями сформованості в них ЗНПК. При цьому, зважаючи на те, що ЗНПК не може бути виміряна безпосередньо, ТЗНПК є інструментом опосередкованого вимірювання рівня сформованості ЗНПК відповідно до ступеня сформованості в особи критичного, аналітичного й логічного мислення.

Характеристики ТЗНПК як інструмента вимірювання рівня сформованості ЗНПК

Сутність, специфіка, а також основні характеристики ТЗНПК визначені в засадничих концептуальних і технологічних документах, а саме в:

- 1) Концепції ТЗНПК²¹;
- 2) Програмі ТЗНПК²²;
- 3) Специфікації ТЗНПК²³
- 4) Кодифікаторах рівнів складності тестових завдань, когнітивних рівнів та ін.

²⁰ Детальніше ознайомитися з переліком ключових компетентностей людини суспільства сталого розвитку, визначеними ОЕСР (OECD), можна за посиланням: http://www.oecd.org/document/50/0,3746,en_2649_33723_11446898_1_1_1_1,00.html.

²¹ Концепція зовнішнього незалежного оцінювання із загальної навчальної правничої компетентності для проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 4-5. — С. 7—20.

²² Програма вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання. (у частині – Тестування із загальної навчальної правничої компетентності). URL : <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/nmo-409.pdf>.

²³ Специфікація першого блоку єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році – тесту загальних навчальних компетентностей. URL : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Spetsyifikatsiya_test_TZNPk_2020.pdf.

КОНЦЕПЦІЯ ТЗНПК обґрунтовує доцільність упровадження ТЗНПК у системі відбору вступників на навчання за магістерськими програмами за спеціальністю 081 «Право», а також окреслює основні характеристики тестування з використанням ТЗНПК, визначаючи, що це тестування є:

- стандартизованим (за рівнем уніфікації);
- загальнодержавним обов'язковим (за рівнем упровадження);
- спеціальним (за суб'єктами оцінювання);
- норм-орієнтованим (за співвідношенням із нормами або критеріями);
- компетентнісним (за предметною спеціалізованістю);
- бланковим (за методом тестування);
- закритим (за формою завдань);
- лімітованим (за часом тестування);
- швидкісним (за інтенсивністю виконання тестових завдань);
- блоковим (за регламентацією часу роботи над тестом).

Крім того, у Концепції стисло схарактеризовані змістово-концептуальні характеристики ТЗНПК, зміст завдань на критичне, аналітичне й логічне мислення, змістові характеристики стимулів до завдань, композиційно-структурні характеристики й орієнтовні психометричні характеристики ТЗНПК.

ПРОГРАМА ТЗНПК містить інформацію про потенційний зміст тестових завдань ТЗНПК у формі двох блоків:

- 1) **концептуально-поняттєвого**, що окреслює актуальні для ТЗНПК теоретичні поняття, розуміння сутності яких на базовому рівні є бажаним, але не обов'язковим для виконання тестових завдань ТЗНПК;
- 2) **практично-діяльнісного**, що окреслює типові операції (уміння, навички, компетенції), які необхідні для виконання тестових завдань ТЗНПК.

Крім того, Програма визначає загальні характеристики текстів, які можуть залучатися як стимули до тестових завдань ТЗНПК (мікротексти, тексти, уривки текстів, тематично поєднані пари текстів тощо).

Основними якісними параметрами текстів визначено такі: актуальність/типовість/життєва значущість (практична цінність) проблеми, порушеної в тексті; недискримінаційність за ознаками раси, віросповідання, статі та ін.; композиційно-структурна складність; чіткість центральної «точки зору» й наявність супровідних і протилежних позицій тощо; насиченість фактажем, прикладами, аргументацією тощо; художньо-риторична якісність; словникове й граматичне різноманіття й складність. Ці характеристики стосуються не тільки текстів *на критичне мислення*, а й текстів (мікротекстів), що використовуються в завданнях *на аналітичне мислення* й *логічне мислення*. **Тематика текстів**, як правило, може стосуватися багатьох аспектів життя: суспільство й людина; держава, політика й право; культура й традиції; технології й техніка; освіта й наука; здоров'я, спорт, медицина, екологія; історія й особистий досвід; комунікації й мас-медіа; економіка й трудова діяльність тощо. За **стильовими ознаками тексти** в основному можуть бути офіційно-діловими, науковими, публіцистичними, художніми, епістолярними. В окремих випадках можливе залучення текстів розмовного й конфесійного стилів, якщо чітко дотримано якісних параметрів, визначених вище. **За жанром тексти** можуть мати ознаки: нарис, повідомлення, інтерв'ю, замітки, есе, блогового запису, звіту, листа, заяви, протоколу тощо.

СПЕЦИФІКАЦІЯ ТЗНПК визначає кваліметричні характеристики й деталізує основні параметри ТЗНПК²⁴.

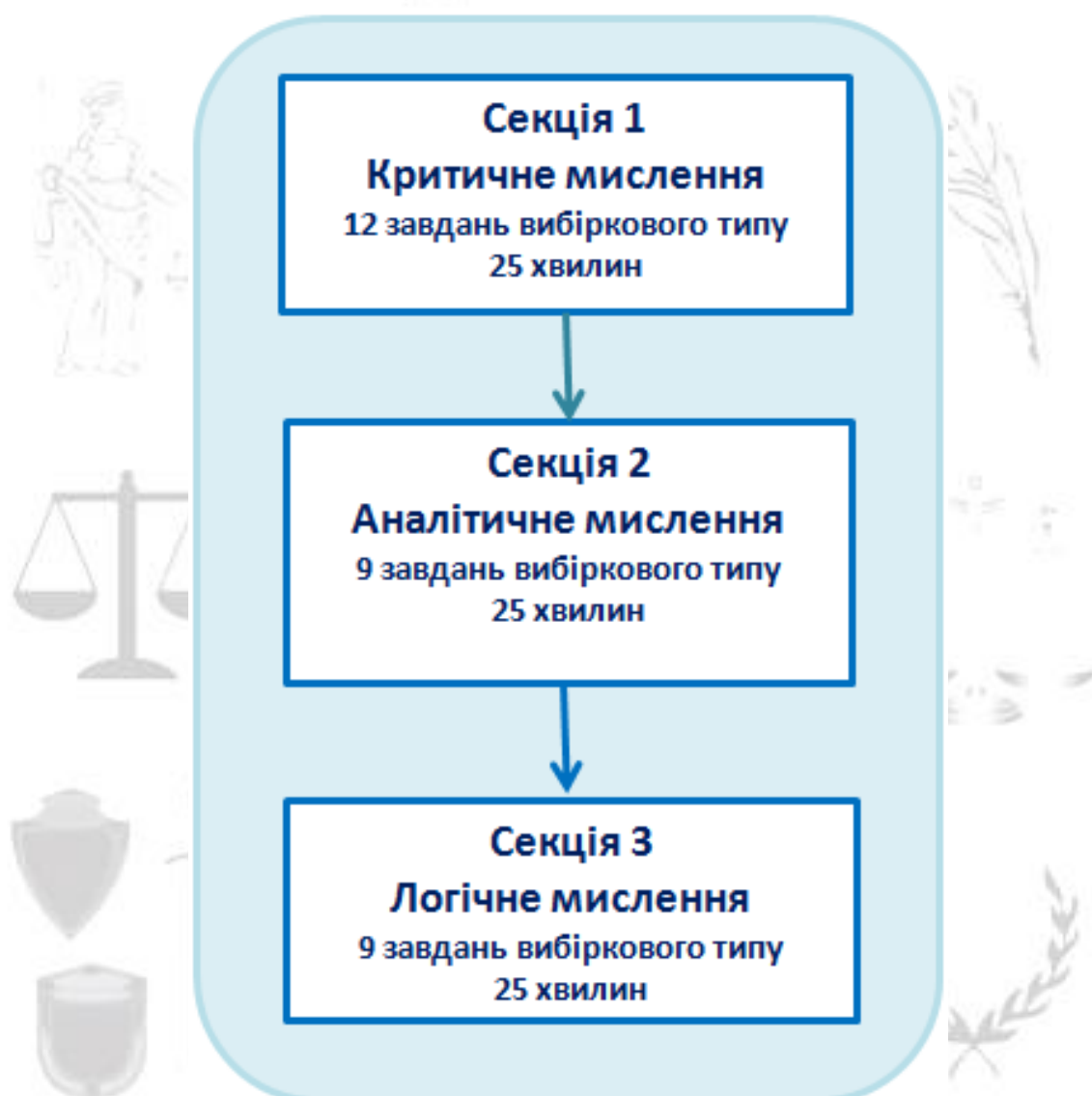
Відповідно до специфікації ТЗНПК складається з **трьох секцій**, що сукупно містять **30 тестових завдань**.

1. **Секція 1. Критичне мислення:** 12 тестових завдань вибіркового типу, тривалість – 25 хвилин.

2. **Секція 2. Аналітичне мислення:** 9 тестових завдань вибіркового типу, тривалість – 25 хвилин;

3. **Секція 3. Логічне мислення:** 9 тестових завдань вибіркового типу, тривалість – 25 хвилин.

Час виконання тесту в цілому – **75 хвилин**. Робота над однією секцією обмежена **25 хвилинами**.

²⁴ Специфікація першого блоку єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році – тесту загальних навчальних компетентностей. URL : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Spetsyfikatsiya_test_TZNPk_2020.pdf.

Секція 1. Критичне мислення

Мета тестових завдань цієї секції – виміряти здатність вступника ефективно застосовувати навички критичного мислення при роботі з великими за обсягом і складними за змістом текстами різної тематики.

Необхідність вимірювання цього складника ЗНПК вступників зумовлена тим, що як навчальна, так і майбутня професійна діяльність правника передбачає критичне опрацювання значних масивів інформації, часто складної за структурою й суперечливої за змістом (законодавство, рішення судів, матеріали справ тощо).

Тестові завдання цієї секції стосуються трьох текстів (6 завдань – одного тексту обсягом близько 500 слів і 6 завдань – двох тематично пов'язаних текстів сумарним обсягом до 600–800 слів) і **охоплюють такі діяльнісні аспекти:**

- визначення теми, ідеї, логіки та ін.;
- розпізнавання інформації, яка явно стверджується або яка може бути виведена з наявної;
- виявлення значення або мети використання певних елементів у тексті;
- визначення взаємозв'язку даних;
- установлення принципів, які застосовуються, аналогій до тверджень або аргументації;
- з'ясування ставлення автора або інших суб'єктів до обговорюваного тощо.

Секція 2. Аналітичне мислення

Мета тестових завдань цієї секції – вимірювання здатності вступника аналізувати дані й правила оперування з ними з метою визначення, що є істинним або що може бути істинним.

Необхідність вимірювання цього складника ЗНПК зумовлена тим, що вміння, потрібні для розв'язування тестових завдань на аналітичне мислення, аналогічні тим, які необхідні юристу для визначення того, що і як має або може відбуватися в разі чинності нормативних приписів, правил, умов контракту або даних справи тощо.

Завдання цієї секції стосуються трьох мікротекстів (у середньому до 150 слів), які описують певні ситуації й умови до них. До кожної з трьох ситуацій пропонується по три завдання, які передбачають застосування дедуктивного аналізу за **такими діяльними аспектами:**

- перевірка того, чи задовольняють конкретні ситуації – множини з визначеними відношеннями між їх елементами (далі такі множини називаємо *структурами*) умовам;
- конструювання прикладів структур, які задовольняють умовам;
- визначення всіх варіантів структур, які задовольняють умовам;
- установлення загальних властивостей усіх структур, які задовольняють умовам;
- конструювання контрприкладів до гіпотез стосовно властивостей структур, які задовольняють умовам, тобто конструювання структур, які задовольняють всім умовам завдання, але суперечать гіпотезі;
- застосування імплікацій «якщо...то» для визначення того, як змінюються розв'язки завдання;
- знаходження таких модифікацій умов, за яких певна структура відповідатиме або, навпаки, не відповідатиме умовам, тощо.

Секція 3. Логічне мислення

Мета тестових завдань цієї секції – виміряти здатність вступника аналізувати, оцінювати, доповнювати судження, міркування, аргументацію, викладені звичайною мовою.

Необхідність вимірювання цього складника ЗНПК зумовлена значущістю для навчальної й професійної правничої діяльності стійких навичок аналізу і формулювання суджень, здійснення міркувань та аргументації.

Завдання цієї секції стосуються мікротекстів (у середньому до 100 слів) різноманітного змісту. До кожного з дев'яти мікротекстів пропонується одне завдання, яке передбачає актуалізацію **таких діяльнісних аспектів**:

- розпізнавання складових аргументації;
- визначення подібності й відмінності в моделях аргументації;
- побудова обґрунтованих умовиводів;
- знаходження аналогій;
- визначення точок розбіжностей різних міркувань;
- визначення впливу нових даних на аргументацію тощо.

Важливо те, що виконання тестових завдань секцій ТЗНПК НЕ передбачає володіння якимись спеціальними предметними знаннями або термінологією (наприклад, із лінгвістики, дискурсології, прагматики, математики, логіки тощо). Від учасника тестування вимагається вміння читати, розуміти зміст прочитаного й здійснювати аналіз суджень, міркувань, аргументацій, умов, наведених у текстах і мікротекстах завдань та базове розуміння загальних універсальних понять: аргумент, теза, факти, правила, прецеденти, умови, припущення, висновок, обґрунтування, аналогія тощо.

Характеристики тестових завдань ТЗНПК та їхнє оцінювання

Усі тестові завдання ТЗНПК однієї форми – **завдання з вибором однієї правильної відповіді з п'яти запропонованих варіантів**. Завдання вважається правильно виконаним, якщо учасник обрав правильну відповідь і позначив її в бланку відповідей. Кожна правильна відповідь оцінюється в **1 бал**. Таким чином, максимальна кількість тестових балів за виконання ТЗНПК – **30 балів**.

Психометричні характеристики ТЗНПК

Складність тесту. Орієнтовне середнє значення складності ТЗНПК – **0,50**, що відповідає розподілу тестових завдань за складністю для норм-орієнтованих тестувань.

Розподільна здатність. Середня розподільна здатність тестових завдань (дискримінативність) – **0,30–0,4**, що є достатнім значенням для тесту, не спеціалізованого за предметною галуззю.

Зразки варіантів ТЗНПК опубліковано на сайті МОНУ разом із правильними відповідями та в окремих випадках із обґрунтуваннями відповідей²⁵. Крім того, Усі тестові матеріали, що були використані в попередні роки проведення ТЗНПК, можна знайти на сайті «Освіта.ua»²⁶

²⁵ Див. варіанти ТЗНПК за посиланням: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/vstupna-kampaniya-2017/vstup-na-drugij-magisterskij-riven-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-pravo-za-tehnologiyeyu-zno>.

²⁶ Тести ЗНО онлайн з предмета «Тест правничої компетенції (ТЗНПК). Режим доступу: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/>.

СЕКРЕТИ УСПІХУ, АБО ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО СКЛАДАННЯ ТЗНПК

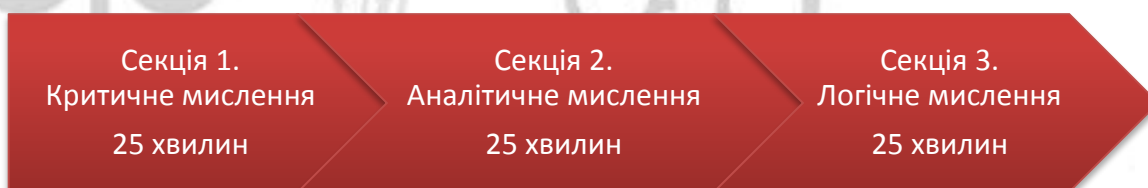
На етапі підготовки до тестування варто:

- 1) ознайомитися із засадничими документами ТЗНПК (концепція, програма, специфікація)²⁷, у яких викладено основні характеристики ТЗНПК, а також із інформаційними матеріалами щодо цього тесту на сайтах МОНУ, УЦОЯО та ЗВО, які здійснюють набір у магістратуру за відповідними спеціальностями;
- 2) виконати²⁸ варіанти ТЗНПК, що наявні в мережі Інтернет або в друкованих виданнях²⁹;
- 3) ретельно **продумати й відпрацювати стратегії роботи з тестовими завданнями** різних секцій ТЗНПК.

Посилання на деякі джерела з матеріалами, що допоможуть у роботі на цьому етапі, наведені нижче (див. «Корисні матеріали»).

На етапі безпосередньої роботи з тестом ТЗНПК варто:

- 1) перед початком виконання ТЗНПК уважно ознайомитися з **інструкцією до тесту** (на титульній сторінці тестового зошита);
- 2) перед початком виконання тестових завдань окремої секції уважно ознайомитися з **інструкціями до тестових завдань конкретних секцій** ТЗНПК (на початку кожної секції в тестовому зошиті);
- 3) перед занесенням обраних варіантів відповідей уважно ознайомитися з **інструкцією щодо заповнення бланка відповідей** (на бланку відповідей вгорі);
- 4) зважаючи на те, що час роботи над тестом загалом і над окремими його секціями – лімітований, уважно слухати **вказівки інструктора** з проведення тестування в аудиторії проведення тестування щодо часу: а) початку роботи над тестом; б) початку роботи над конкретною секцією тесту; в) завершення роботи над конкретною секцією тесту; г) завершенням роботи на тестом.

- 5) використати **відпрацьовані** на попередньому етапі підготовки до тестування **стратегії роботи з тестовими завданнями** різних секцій.

²⁷ Концепцію, програму і специфікацію ТЗНПК можна знайти на різних інформаційних ресурсах Інтернет, наприклад: Концепція ТЗНПК: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/TIMO_4-5_02_06_2016_full.pdf; Програма ТЗНПК: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/v0409729-16/paran14#n14>; Специфікація ТЗНПК: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Spetsyifikatsiya_test_TZNPk_2020.pdf.

²⁸ Бажано виконувати тести з дотриманням правил адміністрування ТЗНПК (див. Додаток) із заповненням бланку відповідей, після чого звірити свої відповіді з ключами, самостійно проаналізувати розбіжності, а потім ознайомитися з обґрунтуваннями правильних відповідей.

²⁹ На сайті МОН доступні тестові зошити попередніх років використання ТЗНПК, ключі й обґрунтування відповідей (Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/vstupna-kampaniya-2017/vstupna-drugij-magisterskij-riven-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-pravo-za-tehnologiyeyu-zno>).

Поради щодо роботи з тестовими завданнями різних секцій ТЗНПК

Секція 1. Критичне мислення

1. Тексти, до яких пропонуються тестові завдання на критичне мислення, можуть стосуватися різних, інколи нових, несподіваних, далеких від юриспруденції тем, що, звісно, може викликати певні утруднення, однак не повинно спричиняти нервовості: **усі тестові завдання стосуються лише тієї інформації, яку викладено в текстах**, і не вимагають ніяких додаткових знань стосовно актуалізованої теми. Тож висновки стосовно правильної відповіді на те чи те тестове завдання необхідно ґрунтувати тільки на інформації із запропонованих текстів, а не на основі власних припущень чи фонових знань, переконань чи упереджень тощо.

2. **Стратегія виконання** тестових завдань на критичне мислення **залежить від індивідуальних звичок** роботи з текстовим матеріалом і завданнями щодо нього, наприклад, можна:

- ▶ спочатку уважно прочитати текст (пару текстів), а потім виконати всі тестові завдання до нього (них);
- ▶ спочатку ознайомитися із тестовими завданнями, потім уважно прочитати текст (пару текстів), після чого виконати вже відомі в загальному тестові завдання;
- ▶ спочатку швидко ознайомитися з текстом (парою текстів) й тестовими завданнями, після чого вже уважно прочитати текст (пару текстів) і виконати всі завдання.

3. Яку б стратегію не було обрано, перед виконанням завдань обов'язково треба уважно **прочитати текст (пару текстів), помічаючи (підкреслюючи, обводячи, позначаючи на берегах)** в ньому (них) важливі імена й події, ключові слова й фрази, значущі частини, де, наприклад, ідеться про ідею, аргументи й контраргументи щодо обговорюваної проблеми тощо.

4. **Заскладні тестові завдання доцільно залишати «на потім»**, виконуючи в першу чергу простіші. Однак, оминаючи якісь завдання, не можна забувати, що час роботи над секцією лімітований, а тому на їх виконання треба намагатися відвести якомога більше часу.

5. При виборі варіанта відповіді доцільно обов'язково **прочитати й проаналізувати всі запропоновані в тестовому завданні варіанти**, щоб обрати саме той, який найбільш точно й повно відповідає завданню. При цьому не варто обирати варіант відповіді тільки тому, що він є істинним твердженням: обрати треба той варіант, який дає відповідь на завдання.

Секція 2. Аналітичне мислення

1. Тестові завдання в секції «Аналітичне мислення» стосуються мікротекстів, які становлять собою описи певних ситуацій і переліки низок умов (умов, правил, фактів), релевантних для них. **Ситуації й умови** можуть видаватися дещо схематичними (модельними), однак у цілому вони відбивають **типові для звичайного життя багатоелементні системи з різноманітним залежностям між їхніми елементами**. Тому для глибшого розуміння ситуацій і умов варто бачити їх у контексті вирішення буденних життєвих завдань.

2. Для виконання тестових завдань **необхідно використовувати тільки ту інформацію, яка міститься в описах ситуацій і в умовах** та в самих тестових завданнях. Не варто шукати в матеріалах секції будь-яких прихованих смислів або казусів чи домислювати щось своє.

3. **Стратегія виконання** тестових завдань **має будуватися з урахуванням того, що тестові завдання згруповані по три до трьох мікротекстів**. Відповідно можна, наприклад, діяти так:

- ▶ ознайомитися з усіма трьома мікротекстами й тестовими завданнями до них і почати виконувати ті завдання, що стосуються, можливо, найлегшої ситуації, а потім переходити до більш складних ситуацій і завдань до них;

- ▶ почати виконувати тестові завдання відповідно до порядку розташування мікротекстів, не витрачаючи час на загальне ознайомлення з усіма мікротекстами.

4. Перш ніж починати виконувати тестові завдання щодо конкретного мікротексту, варто уважно прочитати опис ситуації й проаналізувати додані до неї умови. За ознайомлення з мікротекстами **особливу увагу доцільно звертати на слова зі значенням існування, наявності / відсутності, тотальності, обмеження, включення / виключення** та под. (напр., *тільки, лише, точно, ніколи, завжди, є, немає, кожний, жоден, треба, необхідно, можна* тощо) і за потреби намагатися **створювати схеми ситуацій та умов у вигляді таблиць, діаграм, графіків** тощо.

5. Розмір мікротексту не завжди відбивають рівень складності тестових завдань: коротші мікротексти можуть відповідати більш складним завданням і навпаки. Виконуючи завдання, варто враховувати можливість виникнення своєрідних «підказок» у разі правильного виконання якогось із тестових завдань.

Секція 3. Логічне мислення

1. Тестові завдання на логічне мислення стосуються мікротекстів монологічного або діалогічного характеру, у яких запропоновано певні судження, міркування, аргументи, тому виконання цих завдань потребує уважного прочитання відповідних мікротекстів й **усвідомлення логічної структури, що лежить у їхній основі**.

2. До кожного мікротексту наводиться лише одне тестове завдання, відповідаючи на яке **варто спиратися лише на інформацію, наведену в мікротексті**, навіть якщо вона викликає певну незгоду.

3. **Стратегію виконання тестових завдань** у секції на логічне мислення **можна обрати залежно від індивідуальних уподобань і спроможностей** (темп читання тощо), наприклад:

- ▶ можна побіжно ознайомитися з усіма тестовими завданнями, а надалі зосередитися в першу чергу на виконанні найпростіших, щоб потім поступово перейти до більш складних;
- ▶ можна почати виконувати тестові завдання відповідно до їх розташування в секції (що в багатьох випадках є більш виправданим з огляду на часові обмеження роботи над секцією).

4. Виконуючи тестове завдання, доцільно уважно прочитати мікротекст й осмислити як змісту інформації в цілому, так і її логічні складники. Надалі необхідно **проаналізувати кожен із варіантів відповіді та його відношення до завдання**.

5. Не варто обирати певний варіант відповіді тільки тому, що він видається істинним, оскільки він може не бути відповіддю на поставлене в завданні питання. Аналізуючи варіанти відповіді **варто звертати увагу на логічні оператори** (наприклад, *усі, ніхто, завжди, ніколи, інколи* тощо).

Рекомендації щодо роботи з тестовим зошитом і бланком відповідей

Тестовий зошит розроблений у такий спосіб, щоб у ньому можна було робити позначки (на берегах, на вільних від надрукованих матеріалів місцях, у спеціально відведених місцях). Цим варто скористатися для швидкого нотування важливої інформації, створення візуалізацій (таблиці, графіки, малюнки тощо), тобто всього, що може допомогти усвідомити зміст текстів і мікротекстів та завдань до них.

Відповіді до бланка відповідей необхідно заносити під час роботи над конкретною секцією, оскільки за умовами тестування повертатися до роботи над секцією, час оперування із якою сплив, не можна.

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Усю актуальну інформацію станом на 2020 рік щодо ЄФВВ і, зокрема, ТЗНПК можна знайти на вебсайті Українського центру оцінювання якості освіти в рубриці «Вступні до магістратури» за покликанням: <https://testportal.gov.ua/yevi-inozemna-yefvv-pravo/>

Нормативні акти (історія питання)

1. Положення про проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс] : наказ № 500 від 12.05.2016 / МОН України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0760-16/paran12#n12>.
2. Про затвердження Положення про проведення єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» в 2017 році [Електронний ресурс] : наказ № 579 від 11.04.2017 / МОН України. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0575-17>.
3. Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році [Електронний ресурс] : наказ № 1236 від 13.10.2016 / МОН України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1515-16/page>.
4. Про проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс] : розпорядження № 121-р від 27.01.2016 / Кабінет Міністрів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/121-2016-%D1%80>.
5. Щодо проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання [Електронний ресурс] : наказ № 409 від 08.04.2016 / МОН України. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0409729-16/paran14#n14>.
6. Про програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс] : наказ № 1121 від 01.10.2014 / МОНУ. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v1121729-14/paran7#n7>.

7. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань прийому на навчання до закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : наказ № 1378 від 13.10.2017 / МОН України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1397-17#n17>.
8. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань організації та проведення вступних випробувань для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти в 2018 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/z0448-18>.
9. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон від 01.07.2014 № 1556-VII / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/155618>.
10. Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2019 році, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 11.10.2018 № 1096, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.12.2018 №1456/32908. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/28/priyomu-2019.pdf>
11. Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 05.04.2019 № 441; зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26.04.2019 за № 446/33417. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-poryadku-organizaciyi-ta-provedennya-vstupnih-viprobuvan-441>
12. Програма вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання. Тестування із загальної навчальної правничої компетентності. URL : <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-04-20/5403/nmo-409.pdf>
13. Специфікація першого блоку єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році – тесту загальних навчальних компетентностей. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/07/04/1spetsifikatsiyatesttznpk2018.pdf>

Нормативні акти (актуальні на 2020 р.)

14. Про затвердження Порядку організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 05.04.2019 № 441. URL : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/nakaz_MON_441.pdf
15. Програма вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання. (у частині – Тестування із загальної навчальної правничої компетентності). URL : <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/nmo-409.pdf>
16. Специфікація першого блоку єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році – тесту загальних навчальних компетентностей. URL : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Spetsyifikatsiya_test_TZNPk_2020.pdf

Навчально-довідкові джерела

Реформування системи відбору до ЗВО

17. Брюховецький В. С. Дослідження ефективності реорганізаційних кроків у процедурі вступу до вищих навчальних закладів України на прикладі «Києво-Могилянської академії» / Брюховецький В. С., Кириєнко О.В., Ковальчук В.М. // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2011. — № 7. — С. 23—31.
18. Бугров В. А. Порівняльне дослідження вхідного рівня підготовленості студентів 1 курсу і результатів ЗНО // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2011. — № 4. — С. 13—15.
19. Вища освіта в умовах реформи: зміни громадської думки: [загальнонаціональне соціологічне опитування «Освіта в Україні» з проблем стану совіти, корупції в освіті та ставлення громадян до ЗНО] [Електронний ресурс] / Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва; «Юкрейніан соціолоджі сервіс». — Режим доступу : <http://dif.org.ua/uploads/pdf/64616272458b95d7338ed11.33128713.pdf>.
20. Дослідження якості конкурсного відбору студентів ЗВО за результатами ЗНО: аналітичні матеріали / за ред. Ковтунця В. В. і Ракова С. А. — К. : Нора-друк, 2015. — 158 с. — Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/yakist_vidboru_studentiv_za_ZNO_Kovtunec-Rakova_2015_160p.pdf.
21. Ломакович С. В. Система вступу до ЗВО у Сполучених Штатах Америки / С. В. Ломакович, В. М. Терещенко // Вісник ТІМО. — 2012. — № 1—2. — С. 37—45.
22. Моніторингове дослідження якості системи формування контингенту студентів ЗВО України на основі ЗНО абітурієнтів // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 4—5. — С. 13—94.
23. Новітні тенденції розвитку вищої освіти та освіти протягом життя: перспективи для України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/15122016-787ee.pdf>.
24. Стан юридичної освіти в Україні. Аналітичне дослідження за результатами освітніх вимірювань / Мудрук С. О., експерт Координатора проектів ОБСЄ в Україні, президент Міжнародної громадської організації «Універсальна екзаменаційна мережа». К.: Ваїте, 2018. С.161–162. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/03/30/LegalEducationReport-FINAL.pdf>
25. Аналітичне дослідження результатів вступних випробувань на здобуття ступеня магістра за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у 2018 році (на виконання протоколу апаратної наради Міністерства освіти і науки України від 23.07.2018 No 27). / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2018. 199 с. URL : http://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/Zvit_pravnycha-magistratura_2018.pdf

Тести здібностей в системі професійного відбору

26. Тест на загальні здібності для кандидатів на керівні посади у місцевих прокуратурах (2-й етап конкурсу) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2015. — № 11—12. — С. 68—79.
27. Тест на знання законодавства (професійний тест) для кандидатів на керівні посади у місцевих прокуратурах (1-й етап конкурсу) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2015. — № 11—12. — С. 56—68.
28. Тестування / Національне агентство України з питань державної служби. URL : <https://nads.gov.ua/vyshhyj-korpus-derzhavnoyi-sluzhby/testuvannia/>

Тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК)

29. Концепція тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2009. — № 9. — С. 5—28.
30. Ломакович С. В. Вербально-комунікативна складова загальної навчальної компетентності та її вимірювання / С. В. Ломакович, В. М. Терещенко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. — 2012. — № 2 (75). — С. 40—48.
31. Ломакович С. В. Вербально-комунікативний складник у тесті загальної навчальної компетентності : підсумки пілотування 2010—2011 років / С. В. Ломакович, В. М. Терещенко // Вивчаємо українську мову та літературу. — 2012. — № 10 (302). — С. 2—8.
32. Ломакович С. В. Вербально-комунікативна компетентність особистості : виміри й вимірювання / Ломакович С. В., Терещенко В. М., Лук'янчук Т. О., Корнійчук В. С. // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2011. — № 1. — С. 4—15.
33. Пономаренко В. С. Чи можна оцінити здатність особистості до навчання? В. С. Пономаренко // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 4. — С. 39—41.
34. Раков С. А. Три виміри логіко-математичної компетентності / Раков С. А., Вашуленко О. П., Горох В. П., Милянник А. І., Пузирьов В. В. // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2009. — № 12. — С. 7—16.
35. Тест загальної навчальної компетентності // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 7. — С. 7—39.
36. ТЗНК. Тест загальної навчальної компетентності // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2013. — № 7—8. — С. 72—78.
37. Упровадження тесту загальної навчальної компетентності в системі ЗНО абітурієнтів ЗВО // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 10. — С. 2—48.

Тести здібностей (загальних компетентностей): зарубіжний досвід

38. Ломакович С. В. Міжнародне порівняльне дослідження PIRLS як інструмент виявлення прогресу в читацькій спроможності учнів різних країн / С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. — 2013. — № 1—2. — С. 42—57.
39. Милянник А. І. Психометричний вступний тест в Ізраїлі. Математична складова, і не тільки / А. І. Милянник // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 1. — С. 38—42.
40. Тест здібностей SAT (Reasoning Test SAT™) для вступу до університетів США (за матеріалами буклету з підготовки до тесту SAT у 2008 році) (частина 1) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2009. — № 5. — С. 33—38.
41. Тест здібностей SAT (Reasoning Test SAT™) для вступу до університетів США (за матеріалами буклету з підготовки до тесту SAT у 2008 році) (частина 2) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2009. — № 6. — С. 21—42.
42. Тест здібностей SweSAT : досвід Швеції у використанні тесту здібностей при вступі до ЗВО (за матеріалами статті Кристини Стадж) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2008. — № 11—12. — С. 81—84.
43. Ціглер Д. Роль психометричного вступного тесту (PET) у прийомі студентів до університетів в Ізраїлі // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2010. — № 7. — С. 40—48.

Тест здібностей для вступу на правничі спеціальності

44. LSAT — вступний тест до магістерських програм правничих шкіл (досвід США) / перекл. з англ. С. А. Раков, В. М. Терещенко, Т. С. Вакуленко // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2015. — № 11—12. — С. 28—43.
45. LSAT — вступний тест до магістерських програм правничих шкіл [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.lsac.org/jd/lSAT/>.
46. Пробний вступний тест до магістерських програм правничого спрямування (LSAT) / перекл. здійснено за підтримки USAID // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2015. — № 11—12. — С. 43—56.

Тест загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК)

47. Демонстраційний варіант ТЗНПК [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://goo.gl/wPglgT>.
48. Експеримент із проведення вступних випробувань для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання (результати виконання ТЗНПК (тесту загальної навчальної правничої компетентності) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 7—8. — С. 29—84.
49. Концепція зовнішнього незалежного оцінювання із загальної навчальної правничої компетентності для проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 4—5. — С. 7—20. (Режим доступу: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/TIMO_4-5_02_06_2016_full.pdf).
50. Обґрунтування відповідей до завдань апробаційного ТЗНПК // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 6. — С. 41—48.
51. Специфікація тесту загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 4-5. — С. 21—24. (Режим доступу: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/TIMO_4-5_02_06_2016_full.pdf).
52. Тест із загальної навчальної правничої компетентності // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2016. — № 4-5. — С. 25—37. (Режим доступу: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/TIMO_4-5_02_06_2016_full.pdf).
53. Тести ЗНО онлайн з предмета «Тест правничої компетенції (ТЗНПК)». Режим доступу: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/>.

Сайти інституцій, задіяних до впровадження реформи вступу до магістратури

- Офіційний вебсайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/vishcha-osvita>
- Офіційний вебсайт Українського центру оцінювання якості освіти. URL : <http://testportal.gov.ua/yevi-inozemna-yefv-v-pravo/>
- Офіційний вебсайт Програми «Нове правосуддя». URL : https://newjustice.org.ua/uk/program_areas/pidvishhennya-yakosti-pravninchoyi-osviti/
- Офіційний вебсайт Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики». URL : <http://iea.gov.ua/rezultati-naukovih-doslidzhen-2/>

Сайт Міжнародної громадської організації «Універсальна екзаменаційна мережа». URL : http://сарсіра.ua/ua/about_sipaen
Офіційний вебсайт фонду «ТІМО (ТЕСТУВАННЯ, ІННОВАЦІЇ, МОНІТОРИНГ В ОСВІТІ)». URL : <http://timo.com.ua/>

Зразок інструкції (титульного аркуша тестового зошита) до ТЗНПК

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ
ЦЕНТР
ОЦІНЮВАННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ

Зошит
1

**ЄДИНЕ ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ
ІЗ ЗАГАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРАВНИЧИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**

для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі
здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Час виконання – 75 хвилин

Блок складається з трьох частин: *секція 1* «Критичне мислення», *секція 2* «Аналітичне мислення», *секція 3* «Логічне мислення».

Загальна кількість тестових завдань у роботі – 30. *Секція 1* містить 12 завдань, *секції 2* та *3* – по 9 завдань. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише одна правильна.

Інструкція щодо роботи з частинами тесту

- Секції треба виконувати в тій послідовності, у якій вони розташовані в зошиті.
- На виконання завдань кожної окремої секції відведено по **25 хвилин**.
- Час початку й кінця роботи над завданнями конкретної секції оголошує інструктор, що знаходиться в аудиторії.
- Повертатися до завдань секції, час роботи над якою вичерпано, не можна.

Пам'ятайте! Відповіді на завдання секції, над якою Ви працюєте, треба перенести в *бланк А* у відведений на роботу з нею час.

Інструкція щодо роботи в зошиті

- Правила, що стосуються всієї секції, зазначені на початку.
- Правила виконання окремих видів завдань зазначені перед цими завданнями.
- Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли правила й завдання.
- У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
- Намагайтеся виконати всі завдання.
- Стежте за часом. Не забувайте вчасно переносити відповіді, які Ви позначили в зошиті, до *бланка А*.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей

- До *бланка А* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
- Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції.
- Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
- Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

А	Б	В	Г	Д
✗	✗	✗	✗	✗

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 20.

Позначте номер вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
✗														

Бажаємо Вам успіху!

© Міністерство освіти і науки України, 2018
© Український центр оцінювання якості освіти, 2018

Зразок інструкцій до окремих секцій ТЗНПК

СЕКЦІЯ 1

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 12
Час виконання – 25 хвилин

Завдання 1–12 стосуються текстів. Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які Ви, можливо, знаєте з інших джерел. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких ОДИН правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст і виконайте завдання 1–6
(цифри в дужках позначають номери абзаців).

СЕКЦІЯ 2

АНАЛІТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9
Час виконання – 25 хвилин

Завдання 13–21 стосуються ситуацій і наборів умов до них. Для виконання деяких завдань доцільно використовувати графіки, діаграми тощо. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН правильний. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте опис ситуації та умов до неї й виконайте завдання 13–15.

Ситуація № 1

СЕКЦІЯ 3

ЛОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9
Час виконання – 25 хвилин

Завдання 22–30 стосуються міркувань, викладених у мікротекстах. Для виконання завдань варто виходити з позиції здорового глузду, спираючись лише на інформацію, подану в мікротекстах. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких ОДИН правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!
Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте мікротексти й виконайте завдання 22–30.